„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 к.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 к.
За Србију
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте овакових ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.
За „Приповедање“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 164. У НОВОМ САДУ У НЕДЕЉУ 22. ОКТОБРА 1895. ГОДИНА XXX.

Ушли смо у последњу овогодишњу четврт „Заставе“ те молимо наше поштоване претплатнике, да свој стари дуг без одлагања намире и обнове претплату за четврту четврт, а уједно да се вредно заузму, сви поштовачи и пријатељи Милетићеви, да што већи број нових претплатника набаве „Застави“, која ће као и до сада одважно и истрајно бранити права и интересе српскога народа.

„Застава“ је у одбрани народних права добила нове преске парнице, што големе издатке изискује, те су наши трошкови и потребе велике, и од претплатника зависи, да „Застава“ још боље и напредније води народну борбу, у којој је она тако сјајних и светлих победа извојевала за дугих тридесет година.

СРПСКА НАРОДНА ЗАСТАВА ПРЕД САБОРОМ.

Из хрватских листова видимо, да је ствар о српској народној застави, одмах у самом почетку, дошла на дневни ред пред земаљски загребачки сабор. Двојако нас весели та ствар, а нарочито за то, што је први то питање покренуо Хрват Барчић, па још члан странке права — оне странке, која до скора није хтела да зна, ни да постоји народ српски, а још мање је хтела, да што чује о српској народној тробојници.

Но и ако је др. Ружић такође праваш рекао у сабору, да о застави српској може бити говора, само као о српској народној застави, па да се већ по томе у Тројединци несме вијати, пошто у Тројединци по његовом „високоученом“ мишљењу, нема народа српског него само хрватског; ипак то ни најмање не слаби преважно Барчићево признање: да се српска народна застава има свуда по Тројединци слободно вијати.

У својој интерпелацији на бана, где Барчић темељно разлаже, како угарска застава, ни као народна, ни као државна, нема апсолутно места у Тројединци, он одлучно сажаљева сокачке и небратске инсулте на српску народну заставу. Српска је народна застава, вели Барчић, у целој Тројединци посве слободна; она не вређа закон, па би се противило начелу слободе и једнакости, кад би се из Тројединце српска застава потискивала. Она је тамо домаћа, она је својина тамошњег српског народа, и као такова она не може никога вређати и не може забрањена бити.

На ово је устао бан, те је рекао, да се и он слаже са Барчићем у погледу српске народне заставе, те ће се према томе и управљати.

Међу тим у препирци са др. Ружићем рекао је бан за српску народну заставу да је црквена, из чега излази, да он не само није правилно сватио Барчића, него је још увек остао онај стари бан, који би признао српску заставу и као дворску, само не као српску народну. И судећи по тако неискреном и непријатељском држању грофа Хедерварија, који се повија као шибљика испред сулудих потраживања стеклишке господе, у напред можемо знати каква судбина чека народ српски и његову народну заставу, од које хоће да направе црквену литију.

У исто време интерпелирао је владу и Ђорђе пл. Ђурковић, такође ради догађаја са српском народном заставом, а стигле су на петициони одбор и неке молбе, које захтевају стално узакоњење српске народне заставе и српске ћирилице.

Али како је у „Нар. Нов“. изашао Ђурковићев говор, пре, него што је он у сабору говорио, и како је после тога Ђурковић са свим другачије у сабору говорио, то о његовом говору и не можемо ништа позитивно рећи; те за сада бележимо само ову најновију бруку да се види, шта све бива под ером „српског бана“.

Све ово сведочи, да је баш сад надошло оно доба, кад се једном за свагда мора решити ова ствар. За то је управо нужно, да сви Срби посланици, сложно као један човек, управе предлог на земаљски сабор, да сабор донесе стално узакоњење српске народне заставе, којој се ево ни Барчић, као праваш и Хрват не противи.

Ово је нужно већ и зато, да се више никад не могу догађати онаки немили призори, као што беху они за краљева боравка у Загребу, који само још већи раздор и провалу међу два братска народа стварају.

Кад једном сви Хрвати без разлике странака јасно увиде, да ни једна влада земаљска не може гонити народ српски у Тројединци као такав, и да Тројединца није никаква „Хрватска“ у којој живе само Хрвати, него да је заједничка домовина двају равноправних домаћих народа Хрвата и Срба — уверени смо да ће и овај несносни раздор са свим престати.

Треба дакле све и сва у том правцу учинити, да већ једном и у Тројединци завлада давно жељено правилно и законито стање — стање реда и рада а не свађе и омразе. Лако је бану бити „велик државник“, кад се Срби и Хрвати кољу, али нека он једном опроба ту своју велику државничку моћ и у томе, да у Тројединци осигура сваком своје, јер само тако би задовољио праве земаљске интересе, и само би тако повео земљу оном благостању, од кога сада ни трага у њој није.

Ако дакле бан није стојао иза загребачких шкандала, ако он нема са њима ничег заједничког, и ако их осуђује, онда је једина природна последица: да омогући праведну жељу српског народа, како би се још овог саборског заседања, стално и за увек узаконила српска народна застава и ћирилица. Али не као српско црквено обележје, него као обележје народа српског дакле као право народно обележје.

Ваљда се бан од силне правичности и љубави према народу српском не боји, да народ српски призна правим народом? Или можда и он држи Србе за пуку верску секту — за конфесију, што је од преке нужде да једанпут већ и отворено у сабору призна.

Та ето и сам је Банфи признао да може бити мађарске народне заставе, која није исто што и државна или земаљска застава. Па кад може мађарски народ имати своју народну заставу, па кад може хрватски народ у Истри и Далмацији имати своју народну заставу, где је са свим друга застава државна, онда зашто и на основу чега, не могу и Срби имати своју народну заставу? Зар није и тројединачка црвено-бела-плава застава тек онда земаљска, дакле територијална, пошто се на њу стави земаљски грб, а све дотле је само народна застава? А по томе зар већ само то није довољно, па да се види како поред земаљских, државних и у опште територијалних емблема, могу постојати и такове заставе, које су чисти емблеми појединих народа?

Та ваљда није ћудљиви поп Руварац и за „великог државника“ бана постао ауторитет, са својим каламбурима и бесмисленим теоријама о заставама?

Ако је грофу Хедерварију стало до истине и ако он нема никакову скривену намеру, да српски народ потискује и уништава, онда му ништа не може стојати на путу, да и сам одмах потражи од сабора, стално узаконење народних обележја српских, на име: српске народне заставе и српске ћирилице.

Држимо, да бан као земаљска поглавица, мора у свему, много више водити рачуна о српском народу и његовим праведним жељама, него ли о шовинистичким каприцима појединих му милих особа, па макар то био и Пливерић и Томашић и Кршњави, или ма који други фразер и доктринар?

Кад ово пишемо, ми још немамо пред собом садржину интерпелације Ђурковићеве — но ако Ђурковић у својим захтевима и не истакне праву жељу народа српског у овом погледу, него је као обично недовољно изрази, онда баш ништа не би самом бану сметало, па да и мимо његових „скромних“ захтева, сам учини из своје иницијативе све оно, што се по закону, по природном праву, по правди и нагоди у опште, мора народу српском у Тројединци учинити и дати.

Тек се ваљда не боји тако силно стеклишког гњева, а доцкан није никад за добру и праведну ствар.

Народ српски управо и не тражи нешто ново, нешто на што до сада није имао права. Наш народ српски тражећи стално узаконење српске народне заставе, тражи само поновно признање за она своја права, која он de jure никад није ни изгубио, а која су му de facto ускраћена.

Овако се отприлике мора удесити и мотивација, којом ће се молба, за стално узаконење српске народне заставе и ћирилице образложити. Шта више, том се приликом мора и то нагласити, да ни сама нагода не искључује народ српски у Тројединци, те по томе пошто је Тројединца заједничка домовина и домена, двају у свему равноправних и у потпуном генетичком смислу домаћих равноправних народа Хрвата и Срба, то је природна последица, да као такови и једнака права морају имати.

Српска народна застава и српско народно писмо ћирилица, довођена је у више прилика до данас у сумњу, пошто јој се је ускраћивало оно, што јој се по нагоди никако ускратити не може и по томе ова молба има да се тако схвати, као повратак ускраћеног права.

Све оно од преке је управо нужде да се нагласи, јер само тако ће дотично стално законско наређење стећи, ону нужну озбиљност и јакост једнога закона.

Имајући све ово на уму, ми се надамо да се ни Хрвати не ће томе противити, а што се Срба посланика тиче, ово би био једини пут да покажу, да нису народне издајице и плаћеници, него патриоте, који за народ свој и за народна права војују и раде.

Сад или никада — па на посао!

Богдан.

Нови Сад, 21. октобра.

На што све то? Стара илирска подвалао једном скупном илирском народу провлачи се и дан данји у разним формама и облицима. Ту у првом реду спада и она нејасна и свакако неискрена теорија о политичком народу, о српско-хрватском народу а нарочито о једном народу са два племена и т. д.

Пре неки дан избацио је томе сличну фразу и др. Еразмо Барчић, стављајући у сабору своју интерпелацију на бана. Он је на име рекао: да су Срби и Хрвати један и исти народ, да говоре једним истим језиком — дакле да су једно и исто.

Ми се доиста чудимо уваженом Барчићу, да је могао са оваковом језуитском петљанијом изаћи на јавност, тим више што смо га до сад научили другачије и лепше слушати.

Чему дакле сва та петљанија о једном народу? Зар отворени и досад увек искрени Барчић, није могао слободно и без завора рећи у земаљском сабору, оно што је хтео, него је ето и он морао да прибегава којекаковим лажним и неистинитим теоријама?

За што да су Срби и Хрвати један народ, кад цео свет зна, да то никад били нису — и кад сви ми и данас видимо да то тако није?

Зар слоге и праве братске љубави између Хрвата и Срба не може бити, ако та два народа живе као браћа једно крај другог, и ако јесу два различна и посебна народа?

Нека Барчић добро промисли о томе, па нека нам поштено и искрено каже, чему сва та петљанција са једним народом, кад ни један Србин не жели, да народа хрватског нестане, крај народа српског, и кад та два народа и као два посебна народа, могу живити у правој братској слови и љубави?

*

„Одјек“ поводом босанског зајма: „Аустро-Угарска влада, дакле, хтела је да изнесе на међународни новчани трг један босански зајам, који је закључила са бечким Банкферајном, који је, наравно, за то добио нарочите повластице у Босни и Херцеговини. Нашло се да новац за то не треба да да сама АустроУгарска, него — Европа. И прво се онда апеловало на пријатељску берлинску берву. Али је пријатељска берлинска берза проучивши добро проспекат г. Калаја врло брзо, а са свим природно, нашла, да овде није довољно дати само сва потребна финансиска обавештења, него треба јасно означити и државно-правне, респективе и међународно-правни положај окупираних провинција; треба казати по ком праву може Аустро-Угарска закључивати зајам за рачун Босне и Херцеговине на залогу босанско-ерцеговачку? Треба јасно изнети на видик какав је однošај суседне монархије, и да ли по том однošају аустро-угарска монархија има права на закључивање такога једнога зајма!

Таким мислима руковођен берзански берлински комисаријат је тражио о том обавештења од емитентних банака, и кад га није повољнога добио, он је отказао допуст котирања босанскога зајма на берлинској берзи, налазећи са свим правилно: да је за то потребно претходно одобрење султана, као суверена окупираних покрајина. Банке за емисију зајма су се сад жалиле „колегијуму најстаријих“ — берзанској касацији, налазећи, да је гледиште берзанскога комисаријата неправилно, и да ту султан нема никаква посла.

Шта ће берзанска касација по овој ствари решити ми, наравно, не знамо, али да је мишљење берзанскога комисаријата скроз правилно и с науком о државном и међународном праву потпуно сагласно — то је ван спора. Наравно да то и банке за емисију овога зајма, и аустро-угарска штампа, поричу. Али то за правилно пресуђење ствари ништа не смета“.

Политичке новости.

— Угарска. Док се је до сада из Пеште чуло само о протестима, зарад спаљене мађарске заставе и о разним интерпелацијама на владу — ево где стиже сада и други један глас, да је угарски министар пољоделства Фештетић предао своју оставку.

И ако се узрок његове оставке још позитивно не зна, ипак сви су изгледи да је томе узрок познато „свињско питање“ са Србијом.

Свиештански листови са великим нестрпљењем прате све оне интерпелације, што се у загребачком сабору управљају на бана, ради загребачких догађаја. Но Мађарима се ни мало не свиђа што скоро сви интерпеланти осуђују бана, што је допустио, да се по Тројединци вију туђе и стране мађарске заставе.

А барон Банфи је и после све те бруке задовољан и не тражи сатисфакцију достојну угарске државе?

— Тројединца. У земаљском сабору интерпелирао је Ђурковић земаљску владу, зарад нападаја на српску цркву и на српску народну заставу, те је између осталога констатирао, да је за изгреде крива и полиција, која их није хтела препречити.

Ову његову интерпелацију називају опозиционе хрватске новине фељетоном, премда јој не доносе праву садржину. Чудно је да „Н. Н.“ доносе нотицу у којој кажу, да се оно има сматрати за Ђурковићеву интерпелацију, што је он у сабору говорио, а не оно, што је читао у клубу владине странке и што су „Аграмерица“ па и саме „Н. Н.“ донеле, пре него што је Ђурковић у сабору исти говор изговорио.

Мора да се није добро споразумео са

баном, па му је ваљда бан заповедио, да говори у сабору другачије, него што је првобитно хтео и казао. Заиста су лепи односи у загребачком сабору, где се говори по бановој команди? У исто време стиже вест, да је Ружићу одузета реч на 15 седница, тобож што је увредио у своме говору бана.

До сада су Банфи и бан изабрани за почасне грађане у Загребу, Вараждину и Беловару — а пре неки дан и „славни“ град Земун, нашао се је побуђен, да ова два „заслужна“ велика господина такође изабере за почасне грађане.

— Србија. Из Београда јављају, да су на позив краља Александра, који је у Нишу, отишли пре неки дан сви министри за Ниш. И ово путовање даје повода београдским новинама за разне комбинације о кризи и оставци садањег Новаковићевог напредњачког кабинета.

По Београду већ и сами напредњаци говоре о промени владе, чак неки тврде, да је и Гарашанин саветовао краљу, да позове радикале или либерале на владу. Краљ је пак кажу, за комбинирано министарство из свију странака под Симићевим председништвом.

Наравно да радикали за око не ће ни да чују, па чак ни они либерали, што су уз Ристића и Рибарца, и тако ће криза и надаље трајати у неизвесности; премда сви говоре, како ће краљица Наталија наскоро у Београд доћи и како она саветује краљу, да доведе радикале на владу.

Велико незадовољство произвело је у Београду неискрено и управо скроз непријатељско држање угарске владе, која тек што је одобрила увоз србијанских свиња у Угарску, одмах је забранила превоз истих свиња кроз Угарску за Румунију и Италију.

Исто је тако изненађен свет, услед најновије набавке коња за српску војску. За који дан извршиће се — већином у земљи — велика куповина коња за артиљерију, за коју ће се у први ма само утрошити преко 200.000 дин. у злату.

— Русија. Бечка „Нова Сл. Преса“ доноси један занимљив телеграм из Петрограда у коме се јавља да је започето ново размештање руске војске дуж целе аустро-угарске границе.

Тако су већ послата два корпуса и то једанаести и дванајести из Ровна и Жемеринка који се крећу према Галицији.

Ова вест ако се обистини свакако ће бити тек пука случајност, јер судећи по држању младог руског цара и он је одлучно за мир као и његов покојни отац.

— Босна и Херцеговина. Скоро сва аустро-угарска штампа, бавила се је ових дана са питањем о босанском зајму, кога је берлинска берза одбила. Највише се је разгоропадила бечка „Нова Слободна Преса“, која је донела о томе читав чланак.

У том чланку, она нема довољно речи да осуди поступак берлинске берзе, те се напросто чуди, како је берза ма и најмање смела и посумњати, да Босна и Херцеговина нису и правна и фактична својина, само Аустро-Угарске и никог више?

На ово би ми имали истој „Н. С. П.“ само ово да кажемо: ако је Босна и Херцеговина и правна и фактична својина Аустро-Угарске и никог више, за што онда није Аустро-Угарска влада тражила исти зајам па га предала Босни, него је потпустила босанску владу, да она тај зајам, специјално као босански и посебан за Босну закључи?

— Бугарска. Како из Софије јављају, кнез Фердинад Кобург отворио је пре неки дан на свечан начин народно собрање својом престолном беседом.

Од свега се као најважније истиче у истој беседи оно место, где кнез каже: како су се пријатељски односи између Русије и Бугарске знатно побољшали, од како је позната бугарска депутација ишла у Петроград руском цару на поклоненье

У исто време никако не престају гласови о превођењу принца Бориса са католичке на православну веру, те цела та ствар са прекрштењем тог још посве малолетног детета, постаје смешна.

— Чешка. У прошлу среду обављени су накнадни избори за прашко градско заступство. Од тридесет мандата добили су Младочеси 13 а Старочеси 14 места, четири старочешка и два младочешка места долазе у ужи избор.

До сада су имали у заступству 42 места Младочеси а 48 Старочеси, но према овим накнадним изборима, сразмера се је тако променила, да Младочеси имају 45 мандата, док су Старочеси спали на 46 мандата.

— Француска. У Паризу се брзо свршила министарска криза и пошто је председник републике Фор примио оставку Риботовог кабинета, поверено је одма да састави нови кабинет Буржоа.

Буржоа се тога одма примио и за сад се зна да му је већ пошло за руком, да састави листину новог министарства.

То ново француско министарство овако је састављено: Буржоа је председник и министар унутарњих послова, Рикар правосуђа и богоштовља, Кавењак војске и рата, Локроа морнарице, Барлитио просвете и наставе, Думе финансија. Није још сигуран министар јавних грађевина Гијоти, Мезирви трговине, Камбу колонија, пољоделства Вернинак и спољних послова Барер.

ГЛАС ЦРНОГОРСКЕ ОМЛАДИНЕ.

Mel in ore, verba lactis,
Fel in corde, fraus in factis.

Ми смо у минулим чланцима цијенеће „Заставе“, искрено, патриотски и без задњих смјерова, указали прстом на пут, којим треба поћи, те да се поправи, што код нас не ваља и усаврши оно мало доброга, што је заостало, али изгледа нам, да је „Глас црногорске омладине“ остао „глас вапијућег у пустињи“!

Па не само да се није хтио чути наш глас, но се отишло још више у назад, те се сад призивају и награђују чак и они, против којих је омладина и сав поштен свијет у нас и устао да се бори.

Та пак друга група људи, ако их смијемо људима звати, дошавши у сукоб са овијема код нас, против којих смо ми и устали, отидоше по свијету, кад им нијесу ови на дому даље дали, да вобљу на јаслима државним, па се отуда са стране, као нечесови „емигранти“, бацају блатом не на оне, који су их ћерали, јер њих промашају, већ на Црну Гору и народ у њој. Ово чине поглавито из ова три узрока: прво, да се освете онима, што их љокнуше са јасала; друго, да се тиме удворе туђину, под чиј су скут побјегли, те да на тај начин дођу до масног залогаја, не обзирући се на то, што тиме кољају име црногорско; и треће с тога, што познају слабости наших државника, па хоће и од њих да се наплате; а то постижу на овај начин: Док лижу туђинске сахане, клеветају све што стигну и по неке јаде машкрабају у јавности, па кад се и у туђини изиграју, враћају се натраг у Црну Гору, као неки поборници „за устав и народне слободе“, изјављујући пред нашијем државницима, да одустају од својих намјера, а ови им онда отворе поново ризнице!

Наши назови државници, не само да неће да нас чују, већ овај разврат око себе потхрањују, а нама мјесто признања подмећу чак и најнедостојније смјерове, изједначавајући нас са овим изродима, који продају и част и достојанство и своје име и име своје домовине и њенога господара. С тога је омладина црногорска имала грдне муке, док је поштену штампу увјерила, да она са овијем изродима, што се продају туђину, нема никакве везе. И омладина је, хвала Богу, у томе и успјела, те данас, ко год води рачуна о нашијем приликама, а хоће да поштено мисли и осјећа, зна: да компанија „барона“ Врбице и они чанколизи, што пишу „Праву истину“, и томе слично, као и они, што износе међусобни прљави веш под фирмом „Котињанин“ јест једна и иста котерија, састављена од удворица и „лижисахана“, и да је омладина црногорска, као и остали поштени свијет у нас, баш и њима објавила рат.

С тога, омладина црногорска није имала потребе да поново дира у ово сметлиште, што се зове „емиграцијом“, да нас није опет нагнала невоља, да скренемо пажњу силнијех на ову кобну појаву у нас; а ти, драги читатељу, опрости нам, што оскрнависмо перо своје, пишући о овим изродима и хулитељима имена српскога.

Ну, да нам се не би пребацило, да ово пишемо из какве злобе и напамет, ми ћемо између многобројних примјера, који несумњиво утврђују наше мишљење о овој ствари, навести један једини примјер, који лијепо илуструје систематско потпомагање разврatних елемената у нас.

Једно из темеља покварено створење, проигравши млађе године живота овђе или боље рећи одлежавши у тамници, побјеже од нас у Србију. Врата ове рајске земље српске отворена су свакоме, а камо ли брату Црногорцу, и он буде лијепо примљен. Па како није свршио никакву школу, приме га у војну подофицирску школу у Београду, ђе му је наравно било хиљаду пута љепше, но у празној колиби дробњачкој. Но не леви враже, ђе ће нечовјек бити човјек?! Он се пусти у неке преговоре с Врбицом и једнога дана освану у — Босни! И тако, овај изрод, који се броји међу „политичке емигранте“ црногорске, побјеже из Црне Горе и издаде свога господара, по по томе побјеже испод српског барјака у Босну, те тако издаде и другог српског господара Шта је даље радио није потребно ни говорити, кад се зна, да је био на јаслама „босанског барона — Врбице“, и у исто вријеме десна рука поменуте компаније.

Па кад је и тамо олизао све суде, он се враћа у Црну Гору, да прими за овај „часни“ рад, мјесто казне — награду!! А да би потпуно одиграо своју прљаву улогу, он пада ничке на покајничка кољена и моли за милост. „Нема гријеха, који се не може опростити“ вели св. писмо. И нема, кад се човјек доиста каје, али овдје имамо посла са једном препреденом и покваренoм душом, која послије свега онога што је учинила, експлоатише углед Црногорске омладине, престављајући се у напријед смишљеној намјери, као неки првак тих несебичних и патриотских људи, а овамо је до јуче лизао сахане вјековним непријатељима српским и заједно са поменутом котеријом убијао углед Црне Горе. Та мизерија — бр. 57. „Нашег Доба“ од 26. јула ов. год. — у својој изјави „с пута“, хоће нашим управљачима да се поново удвори и чисто би хтио рећи; „Државници Црне Горе! Полажем оружје, а за мном ће и остали; од сад се ничега не бојте!“ И доиста, ови су га на Цетињу тако и разумјели: скројили му од злата руво, припасали свијетло оружје, и та продана душа данас денуцира поштене људе ове земље и иде руку под руку с онијема, у чијим је рукама судбина Црне Горе! До јуче га вјешала чекала, а данас у највећој милости, а то с тога, што је положио „оружје.“ Не, не, варате се, господо Цетињска, такве проблематичне личности и немају оружја, њихово је оружје: лаж, обмана, денуцирање и клеветање свега и свачега, и то оружје они никад и не остављају.

И такви се људи данас примају објеручке на Цетињу а њихова издајничка дјела награђују!!*)

Драги читаоче, немој нас рђаво разумјети, па помислити, да смо ми каљали руке због овога бједног и проданог створа. Не! Оваковијех има на вељу жалост нашу безброј, и ко није овакав, овамо му код нас нема стана, па нас је та невоља и нагнала, да коју проговоримо о овој заразној болетици, која је код нас ухватила такав мах, да се поштени људи боје, да не пређе у праву епидемију.

Управљачи Црне Горе! Не примајте у службе државне и око себе жбире и шпијуне! Они, који овдје критикују ваш јавни рад, и речју и пером и дјелом, нијесу Врбице, „веље“ војводе и друге потркуше, које бјеже под скут непријатељу српскога имена, већ ваша дјела оцјењују и оцјењиваће поштени, свјесни и родољубиви синови ове земље, без обзира на то, хоће ли Врбица et Consortes бити у Вихаћу или ће лизати ваше сахане.

То вам је за сад поздравље, и ми се на ову прљавштину не ћемо више враћати, ма да знамо, даће се те улизице и скутоноше, о којима зборимо, на нас натуткати, као што се и до сад радило, јер није тако лако истини у очи погледати. Ми имамо преча посла, и у име Бога, ми ћемо у свакој згодној прилици радити и речју и дјелом на остварењу наше свете задаће.

*) Куриозума ради потражисмо горе поменути број тога листа, да видимо, ко је тај делија, о коме је реч у овом чланку, те видимо да је на тој изјави потписан неки Исаило Томић-Дробњак.

Уред.

ПОДЛИСТАК.

ВРСКАПУТ.

Има људи, који имају врскапут (иберцијер), а има људи који немају врскапут. Ја, Богу хвала, спадам у последњу категорију. Ова последња категорија дели се опет на подразреде: има људи којима украду врскапут, а има људи, којима не украду врскапут. Ја — на жалост — спадам у први подразред

Крађа врскапута је једна специјална болест, манија. Крадљивац врскапута је тако једностран, да ако види на сокаку буђелар с новци, одмах се преобрази у поштена налазача и носи новац ономе, ко га је изгубио. Напротив кад види врскапут сав се најежи, и мора га украсти, иначе ће се разболети.

Врскапут, чији сам ја био некад законити поседник, беше један од најлепших рукотворина Светозара Миловановића. Не знам шта је коштао, само толико знам, да сам истоме кројачу Светозару Миловановићу месечно двадесет форинти плаћао, плаћам и плаћаћу до крајних граница људског живота.

Једног дана нестаде врскапута. Нестанак ме није изненадио, јер ето нестадоше толике планете и читави народи. Није ме изненадио, али ме је болео. У Европи, онако од прилике, има бар педесет милиона људи са врскапутом, па што баш да мој нестане? Сто хиљада људи има, који би у сваком случају мирно отворили орман и извадили други врскапут. Ја пак — ма како мирно отворио свој орман — нећу наћи тамо други врскапут.

Шта чини човек у оваком случају у једној добро уређеној држави? Учини пријаву. Где учини? Код полиције учини. Сви ми пријатељи рекоше, да се бадава обраћам полицији, неће га она наћи. Ја тек нисам тако мислио, него овако: доста велику порезу плаћам, бар да дадем посла држави.

Одем дакле до капетана и учиним пријаву.

— Смем ли молити опис оних личности на које сумњате? — запита ме капетан, нудећи ме „шверцованом“ цигаром.

— Опис? Ја, молим, тако слабо долазим у додир са крадљивачким круговима, да не би умео ни једног господина ма и приближно га описати.

— Рђаво, рђаво, то већ отештава истрагу.

— Па прескочите истрагу, па само гледајте да лопова ухватите.

Капетан се смешкао.

— Господину није познат званичан поступак.

— Није, признајем.

— Но будите уверени да је он сигуран.

— Ја сам уверен о свему, само ми дајте врскапут.

Капетан се опет смешкао.

Ја се нисам смешкао, него задубљен у мисли, одем.

Други дан дође у мој стан детектив да прегледи место. Читава се кућа згрнула и могаху се чути речи, које врећаху моју част са усана, на жалост за давање сатисфакције неспособних куварица. Онај црномањасти, који онако доцкан долази кући (тако су ме звали у кући) дошао је у сукоб са законом — то беше јасно као дан. Шта више и оне матере, које у подруму становаху затворише очи својој деци, кад прођох поред њих.

У души ми лебђаше још само бледи спомен на лепи врскапут, када ме једног дана позваше у полицију. Дочекао ме заменик капетанов. Био је строжији него капетан (чини ми се, да се код полиције строгост шири доле и завршује се код простог полицајца грубошћу).

— Јесте ли ви тај, који је хиљадуосамстотинадеведесетдруге, шестога маја дошао овамо у звање и пријавио, да су му украли врскапут?

— Јесам.

— Чиме ћете се легитимирати?

— Тиме, што сам на овај позив ја дошао, а не барон Банфи.

— Али ако сте ви комшија овог господина, који је позван?

— Нисам комшија. Ја сам главом тај.

— Али разумите ме, тај позив је могао доћи у руке и вашем комшији!

— Драги господине подкапетане! Ја и онако нисам баш љубитељ тих позива, па узмимо као да није ништа ни било. Препоручујем се.

— Не иде то мој господине. Запамтите, да вам се нашао врскапут, и ми хоћемо да га предамо правом газди.

На ово сам се одмах легитимирао.

Заменик капетанов зазвони, унесоше и раширише предамном један врскапут. Беше ми непознат; никад га ни видио нисам. Видио сам Париз, Рим, Лондон, Шатринце, али овај врскапут никад свог века. Прегледао сам га и с поља и изнутра, и од доле и од горе. Климнуо сам главом један пут, два пут, па и трећи пут, и напослетку рекох:

— Хвала на труду, али овај капут није мој.

— Како? Ви смете да поричете? — викну подкапетан.

— Опростите...

— Ни речи! Иначе имам сведокâ против вас.

Зазвони. Уђоше два детектива.

— Устанте! — викну на ме поткапетан,

— седите! — рече детективима.

Узе неку четкицу, очетка бркове и рече:

— Дакле ви се усуђујете порицати, да је овај капут ваш?

— Кажем, да ме се исто тако мало тиче, као чика Стеве што су се тицале наше школе.

— Добро. Шта ви мислите Ђоро?

То је био један од детектива. Рече да је тај капут зацело мој; и готов је на то се и

Автономне вести.

Епарх. административни одбор бачки, имао је истога дана по подне своју седницу, у којој су решени ови предмети: Узет је на знање отпис вис. министарства просвете, којим је саопштено овој епарх. власти, да је црквеној општини у Јегри и последњи део подарене јој припомоћи од 2300 ф. на исплату упућен. — Објавиће се управама подручних манастира, да ће по дозволи висл. Саборског Одбора Сава Влаховић јеромонах манастира Крушедола као помоћник у привр. својству надзорника нар. црквб. добара обављати све агедне надзорничке, на које га исти надзорник овластио буде. — Објавиће се истим управама наредба висл. Саб. Одбора, да имају у место досадањих рачунских извештаја крајем сваке четврти годишње — у будуће крајем сваке седнице такове извештаје непосредно надзорништву нар. црквб. добара подносити. — Упућена је црквб. општина у Н. да на једног тамошњег Јевреј ина прирезани парохијал као неуместан отпише. — Дозвољен је Ман. Ковиљу зајам од 10.000 фор. ради конферзије неких дугова манастирских, којих отплата не трпи одлагања, и ради покрића најнужнијих текућих кућевних потреба. — Дозвољено је црквб. општини у К. С. И, куп једног ланца земље по цену од 240 фор. — Упућене су некоје црквб. општине, чији пароси дугују на своју парох. сесију држ. пореза и еквивалента, да исте дуговине на своје благајне исплате, имајући по том односне своте од плате им одбити. — Узет је на знање извештај окр. проте ст. бечејског у предмету уплате верозак. приноса и старих саб. трошкова. — Разрешена је због неуредности данашња црквб. општинска управа у Б. и наређен избор нове црквб. скупштине. — Исто је тако због упорности разрешена црквб. скупштина у В. и наређен избор нове црквб. скупштине. — Узет је на знање извештај окр. проте сомборског у предмету изравнања између црквб. општине у Б. и тамошњег пароха у погледу плате у готовом новцу; напротив пошто се у погледу стана црквб. општина и парох нису споразумели, упућена је иста општина, да пароху своме, пошто парох дома нема, изнајми пристојан стан. — Узет је на знање извештај окр. проте новосадског о прегледу рачуна епар. фонда бачког за 1894 год. и рачуновођи издата опросница. — Потврђена је реорганизација црквб. општине у ДСИвану, као и конституисање новоизабране црквб. скупштине. — Одобрена су основна писма закладе Ђене и Иде Брановачки, којом рукују црквб. општина у Сенти и закладе Јована Русића Американца, којом рукује црквб. општина у Бији, ако се претходно учине у њима неке измене и допуне. — Уништен је избор црквб. председника у Ст. В. и наређен нов. — Спроведе се висл. Саб. Одбору призив црквб. општине ст. бечејске против решења овог одбора у питању: ко је у праву (црквб. скупштина или црквб. одбор), да бира вирилног заступника у политичкој општини за закладу бар. Е. Јовићке? — Поништен је закључак црквб. скупштине у Т. да једном свом дужнику опрости један део дуга црквб. благајни, — Упућена је црквб. општина у Ст. Керу, да без одлагања изврши овострани налог под бр. А. О. 1155/318 ex 1895. — Закључак црквб. скупштине у П., да парохијал за ову годину из црквб. новца подмири, поништен је већ и због тога, што тамошња црквб. скупштина није комплетна, те није у стању никакав правоваљан закључак донети. — Снабдевене су клаузулом одобрења неколике брисовне дозволе, које је црквб. општина у К. од себе неколиким бившим дужницима својим издала. — Упућена је црквб. општина у О., да још у току ове године нов и правичнији кључ за разрез парохијала изнађе и овамо ради одобрења поднесе. — Дозвољено је црквб. општини у Б. да од закладе, којима рукује, по 1% у корист своје благајне задржава. — Није дозвољено истој општини, да подигне извесни зајам из закладе Јована Русића, којом она рукује. — Одобрен је закључак црквб. одбора исте општине, по којем је из закладе Ј. Русића вотирана припомоћ од 50 ф. приправници III. разр. Ј. В. — Поднешени извештај црквб. општине у Ш. у погледу капеле на тамошњем гробљу спроведе се са осталим списима високосл. Сабор. Одбору. — Узета је с одобрењем на знање одржана у Турији 24. јуна о. г. јавна дражба за подизање црквене ограде, а уложен призив против исте дражбе као неоснован одбијен. — Потврђен је дана 12. дец. 1894. обављени избор седморице скупштинара у С., но уједно истој општини најоштрије замерено, што је покушала овом приликом обманути овај одбор и задобити потврду избора једне особе, чији је избор на односни оправдани призив већ пре уништен био. — Потврђен је обављени 17, (29.) септ. о. г. избор тројице скупштинара у истој општини. — Спроведе се висл. Саборском Одбору уложени призив против потврде овог одбора данашње црквене скупштине у Ст. Ст. — Упућена је црквб. општина у Ст. П. да из своје благајне подмири парничке трошкове око комасације парох. сесије и учитељских земаља. — Опомену се „Мађарско и Угарско Француско осигуравајуће друштво" на коректније поступање према појединим црквб. општинама. — Упућена је црквб. општина у П. да без одлагања накнади путни трошак члану одбора овог Ј. Л. К., који је тамо зимус спровео реорганизацију црквб. општине. — Затражиће се полит. ексекуција против нехатних парохијана у Ст. Ст. — Осим тога решена су још два-три предмета мање важности.

Услед реферисања епарх. ревизора решени су следећи предмети: Одобрени су следећи рачуни и то срп. прав. црквб. општина у Ади од год. 1881. до 1886., срп. прав. црквб. општине у Ст. Врбасу од године 1894-те, срп. прав. црквб. општине у Ђурђеву од године 1883. до 1888., срп. прав. црквене општине у Жабљу од године 1891. до 1893., срп. прав. црквб. општине у Кулпину од године 1894-те, срп. прав. црквб, општине у Доњем Ковиљу од године 1888. до 1893-ће, срп. прав. црквб. општине у Петровом Селу од године 1886. и 1887., срп. прав. црквб. општине у Сентомашу од године 1894-те, срп. прав. црквене општине у Чуругу од године 1894-те, срп. прав. црквб. општине у Ст. Кањижи од године 1893. и 1894., срп. прав. црквб. општине у Ст. Паланци од године 1894., срп. прав. црквб. општине у Гардиновци од године 1894-те, срп. прав. црквб. општине у Турији од годино 1893. и 1894., срп. прав. црквб. општине у Ст. Бечеју од године 1894-те, срп. прав. црквб. општине у Јегри од године 1893. и 1894. — Одобрени су новосадски црквени и закладни рачуни од године 1892. 1893. и 1894-те. — Доњо-ковиљској срп. прав. црквб. општини је дозвољено, да може неутерими мањак од 153 ф. 99. н. из рачуна коначно брисати; — а забрањено јој, да у будуће црк. председнику какву годишњу награду исплаћује. — Одобрени су закладни рачуни срп. прав. цквене општине у Мартоношу од године 1894-те. — Одобрени су и рачуни Светосавског фонда у Ст. Паланци од 1889 до 1894. — Дозвољено је срп. прав. црквб. општини у Ади, да своја дубиозна потраживања у износу од 1533 фор. 88 нов. из рачуна коначно брише. — Одобрени су финализани рачуни фонда за спомен мртвих у Петровом Селу од године 1877.—1892. — с тим упутством, да се фондовни капитал у износу од 1860 форин. црквеном иметку има придружити; уједно је рачунополагач Панта Поповић парох на накнаду неупутно потрошених 300 фор. осуђен. — Наређено је, да се допуњени рачуни манастира Бођана од године 1892, и манастира Ковиља од године 1889. до 1892. г. високосл. Саборском Одбору на даље надлежно развићење подаструг. — Наређено је, да се од овог Одбора одобрени рачуни манастира Бођана од године 1893. на вишу ревизију високосл. Саборском Одбору поднесу. — Оспорени рачун срп. прав. црквб. општине у Вилову од године 1884-те враћен натраг ради допуне. — Одобрени су рачуни срп. прав. црквене општине у Тителу од године 1878., 1879, 1881., 1882., 1883., 1884., и 1895. — Изаслани су у Госпођинце Милош Папић окружни прота жабаљски и епарх. ревизор, да на лицу места замршене рачуне од године 1893. и 1894-те ликвидују и право стање констатују. — Изаслан је епарх. ревизор у Пивнице, да на лицу места рачуне из прошлих година ликвидује. — Наређено је, да се порезани а још неуплаћени приноси за епарх. фонд путем политичке власти инкасују.

„С. С."

ДОПИСИ.

Перлез, на св. Луку. Од неког времена опажају се родољубиви покрети у кругу наше омладине, но од свих родољубивих покушаја које овдашња омладина чини, јавићу вам се скорим са једним подужим дописом т. ј. ако ће ми славно уредништво места уступити у цењеној „Застави". За сада ћу само да предам јавности, заслугу нашег вредног учитеља српских игара Миливоја Карапетровића.

Има већ 4 недеље дана од како се у нашој средини бави први учитељ српски народни игара.

Наша раздрагана српска омладина заиста се налази сретна, што је Карапетровић и Перлез посетио, те смо и ми као остала наша браћа и сестре научили лепу српску игру. Кад би вам хтео описивати све потанкости у показивању у школи Карапетровића, то би служило не само њему као учитељу, него би и самом себи као Србину тиме поласкао.

Читајући цењену „Заставу", наишао сам више пута од компетентнијих људи, где су доносили критику о раду Карапетровића, и о самој српској игри, која се у часу створи као оно на мору бурни таласи, а у часу се претвори тако блага и тија, да се цела игра заједно са музиком претвори у један заносан екстаз који човека од милине опије и очара. Ја бих био врло мали, кад би сам могао дати суда о нашим лепим играма, али слушајући страну публику Немце и Мађаре, који дођоше на народну забаву коју је приредила школа срп. нар. игара и на оно њихово одушевљење, ја се морам као Србин још два пута радоснијим осећати, и по сто пута поновити из дубине душе моје те да речем што је пок. Бранко певао:

Док се пије, док се винце лије
Док се коло око свирца вије

Као што рекох 15. октоб. п. н. о. г. приредилв је школа српских народних игара са својим учитељем „народну забаву".

На забави се беше искупила цела перлеска интелигенција свију вера. (Жао нам је, што наша браћа ратари нису посетили ову забаву, ма да су били позвати.)

Пре одмора одиграле се ове игре: 1. Краљев оро, 2. Неготинка, 3. Радикалка, 4. Наталијино коло, а после одмора настала је опет игранка, и када поново дође на ред Наталијино коло, сви смо се ухватили и заиграли. За тим се г. Карапетровић у неколико скромних речи опростио са својим ученицима, те напоменувши у свом говору општу српску предусретљивост, напоменуо је нарочито предусретљивост Срба Перлежана и рекао је, да се овде није таком успеху надао, те да из наше средине потпуно задовољан одлази. После тих његових опроштајних речи поздравила га је публика са бурно: „живео!". За тим му је наздравио здравицу скородошавши Србин из Сомбора, др. Ђ. Еремин, у којој је истакао заслуге г. Карапетровића и нагласио, да се само њему има захвалити, што је српска игра данас толико распрострањена, да се и он сам и цело Српство налази раздрагано, што се данас, после толико година и векова, од кад постоји српска игра, нашао човек, да је распрострe и по оном српском народу, који до данас није познавао ту српску игру. После те здравице захори се и опет бурно „живео!" и „многаја љета".

При завршетку ових редака, желимо нашем учитељу сретан пут и још бољи успех, па му велимо, као брату Србину, нек обиђе сваки кутић, где Србин живи, и нек покаже целом свету, шта све Србин има. А теби, Србине брате и Српкињо селе, опомињем те, да кад у вашу средину дође учитељ српских игара, прихватите га оберучке, дочекајте га, као што Србин дочекива таковог госта, похађајте му школу, учите што је наше, а одбацујте туђе „цепл-полке", трамблане и чикошке чардаше, па да нас види бог!

Србинић.

Вести из места и са стране.

Српско народно позориште у Осеку. Како смо већ јавили наше народно мезимче отишло је из Осека у Митровицу. У Осеку је наше срп. нар. позориште постигло и материјално и морално прекрасан успех. Преставе своје довало је позориште и у горњем и у доњем граду. И да није баш у то доба беснила најача „свињска болест, како у Осеку тако и у околини имало би наше нар. позориште још и већег успеха, нарочито материјалног. Примање на каси у Осеку, износи **3.805. фор.** а што је било оно нешто мањка честити Срби, Осечани обећаше да ће га драговољно попунити. Кад се узме на ум да је позориште у Осеку, било нешто мало више од месец дана, још једном можемо рећи да је срп. нар. позориште врло добро прошло у Осеку што служи на част тамошњој вредној Србадији.

Дунав расти. Услед непрестаних великих киша, које су ових дана падале, почео је и Дунав јако да расте. Колико се до сада зна, нарастао је код нас за 2 м. и 02 цм. Само од четвртка до петка нарастао је за 32 цм. Продужили се и на даље овако нагло растење Дунава могу се очекивати велике несреће за оближња места, која се још ни од пролетошње поплаве нису опоравила.

Дакле само наредба. Како загребачка „Хрватска" дознаје да је земаљска влада већ спремила готову наредбу, по којој се у Тројединици дозвољава извешавање српске народне заставе (само не каже да ли као црквене или народне) те додаје, да се српска застава не сме дозволити у Тројединици и ако су земаљски сабори у толико прилика признали српску народност у тројединој краљевини Хрватској и Славонији. Не осврћући се за сада на „Хрватскина" умовања, ми само констатирамо факт да „српски бан", спрема тек само наредбу о слободном истицању српске заставе, коју неће да узакони, како би иста и надаље зависила од милости великих жупана и котарских претстојника. И то је тај Србима пријатељски наклоњен „српски бан"?!

Спомен-новац у Угарској. Поговара се, да ће угарски министар финанција предложити на сабору основу закона, којим се дозвољава, да се приликом хиљадугодишњице у државној ковници скује спомен-новац. Како би тај спомен-новац имао вредност једне круне и како је за круне законом установљен облик, то ће и за овај нови новац сам сабор установити облик и вредност. Ајде да видимо и то чудо, само ко ће трошак платити за пусте ћефове чивутско-шовинистичке господе у Пешти?

Забава женског друштва. Овдашња добротворна женска српска задруга приређује игранку 11. (23.) новембра 1895. у дворани „царице Јелисавете." Уз суделовање глазбе ц. и кр. пеш пукови. бр. 70 Цена од особе 1 фор. Почетак у 8 сати у вече. Улазнице се добијају у књижари Браће М. Поповића, у посластичарници Ф. Хајека и у вече на каси. Добровољни прилози примиће се с погледом на добротворну цел са великом захвалом.

Верио се. Коста Г. Ђорђевић, књиговођа загребачки трговачке куће „Густаф Сохер и наслеђници" — односно Влад. Матијевића, верио се је пре неки дан са гђцу. Катицом, ћерком нашег пријатеља г. Младена Стојковића, из Јаска у Срему. Много среће!

Положио испит, Наш млади пријатељ, вредан и ваљан Србин из Јасеновца Јован Метлаш, шумарски вежбеник у Дубици, положио је пре неки дан државни испит за самостално вођење шумарства са добрим успехом. Честитамо му!

Забава с игранком. Српско певачко друштво „Венац" у Панчеву, приређује под управом свога новог друштвеног ликовоће Јосифа Јанде, у суботу 28. октобра (9. нов.) 1895. у просторијама И. М. Вајфертове пиваре село са игранком. Распоред: I. Део. 1. Хавлас: „Тамо тамо", мушки лик. 2. Це: „Лабуд се купа", мешовити лик. 3. Љубомир П. Ненадовић: „Мрва хлеба", декламује члан г. Каменко Пиперски. 4. Карас: „Језерце", мешовити лик. 5. Блажек: „Опроштај од шуме", мешовити осмопев. 6. Јенко: „Двори Даворови", мушки лик. 7. Главач: „Коло", мешовити лик. II. Део. Игранка.

30-годишњица глумовања. Из Београда нам јављају, да је 1. ов. м. навршио тридесет година својег глумовања тамошњи глумац и инспектор београдске позорнице чика Марко Станишић. Известан број његових пријатеља и колега спрема се, да му у знак ове тридест-годишњице приреди пријатељски банкет и да му тако одаду достојно признање за ревносан рад на српској позорници.

„Обзор" и бан. Последњи „Обзор" има уводни чланак поводом Барчићеве тврдње, да су Срби и Хрвати један исти народ, па каже, да то није никаква нова идеја, него да је то оно исто, што су некад заступали „Илири" и „Југословени", а што већ тако дуго заступају људи око „Обзора". Но двојином је „Обзору" драго, што је ту чисто илирску и југословенску идеју о једном народу усвојио дословно и бан, и што је јавно у сабору рекао-да ће како до сада, тако и од сада свим силама радити, да се та идеја што пре оствари. На крају „Обзор" пун среће и задовољства овако завршује: бан је приликом загребачких догађаја могао увидети, да је своју снагу прецењивао, па је управо преко нужно, да се у постигнућу идеје о једном народу у Тројединци, наслони и на „Обзораше", јер ће му тако лакше посао бити успехом крунисан. Све ово треба добро да упамте сви Срби а богме и Мађари, који се лакоумно заносе верујући у банову искрену преданост према нагоди, као и према Србима и Мађарима. После овога само се једно може рећи, да су Пливерић, Кршњави и њему подобни званични стеклиши веома добро знали, зашто су се ушуњали у садању владину странку, која сад одише духом чисте обзораштине и илирштине — па и нама не остаје ништа друго, него да поново кажемо, да се у особи грофа Хедерварија подмладио стари Јелачић бан. Срби и Мађари разумете ли и свађате ли ви ову опасност, која вам се иза брда ваља? Пазите само да не буде после све касно!

Поплава у Загребу. Сава је тако нагло почела да расте, да је пре неки дан изашла из корита и потопила оближња села у Загребу Трње и Хорвати

заклети, само да није то излишно поред његове званичне заклетве.

Тако рече и други детектив, и заменик капетана смешећи се благо, поможе ми обући капут, а ја кукавац тужан одох даље.

Али после се некако спријатељих са капутом и фалило је само неколико, па да га сматрам као свога, када...

(Сада долази катастрофа).

Једног кишовитог дана у кафани, неки господин дуго фиксираше мој капут. Тако дуго, да сам био у њему, морао би га ћутити.

Сину ми једна мисао у глави: тај хоће да га украде.

Одмах приђем чивилуку.

— Шта хоћете ви с овим капутом?

— Допада ми се.

— И мени.

— И јако ми је познат.

Побледио сам.

— Господине, продужи странац, овај је капут од мене украђен.

— Ово сумњичење одбијам од себе са презрењем.

— Хахаха! Ви би канда хтели од њега да начините витешко питање?

— Не мој господине! Нисам вољан да куглом пробушим свој врскапут. Хајдмо у полицију.

— Драге воље, само не правите шкандал, јер ја сам чиновник.

— Какав то?

— Прекобројни практикант у марвеном отсеку код варошке кланице. Хајдмо.

После неколико минута стојасмо пред капетановим заменником.

— Господине! поче странац, овог сам господина ухватио у кафани, како мој пре неколико недеља украдени врскапут носи.

Био сам утучен и ћутао сам.

— Шта знате навести у своју обрану? запита ме подкапетан строго.

— Молим покорно... мој је капут украђен, пријавио сам, и хвала изврсној организацији наше вредне полиције, после неколико недеља позваше ме овамо и добио сам овај...

Поткапетан се окрене странцу још строжија лица:

— Да ли сте ви пријавили у своје време полицији ту крађу?

— Нисам. Ваљда сам луд.

— Па онда шта хоћете? Шта тражите овде? Како смете без званичне власти наћи један украден капут? То није тако! Знате ви да овај господин има права, да вас тужи ради клевете и увреде поштења?

Странац престрављен мољаше ме, да му опростим. Капут му и онако нисам могао дати, па дадох му опроштај и увивши се у његов капут одох кући.

Превео К.

и јужни део Загреба од железничког насипа скоро је сав поплављен, многе улице и тргови су у води тако да је саобраћај сасвим престао. Становништво се јако поплашило, премда је у последње време вода нешто тргла натраг. Исто тако и из осталих места, што су крај воде, јављају за опасности од поплаве.

Освећење здања за новосадску вишу девојачку школу. По решењу црквеног одбора новосадске срп. црквене општине осетиће се данас у недељу 22 октобра после литургије здање бившег убогог дома, које је преустројено за овдашњу вишу девојачку школу.

Зар већ и „Аграмерица“? Орган садање земаљске владе у Загребу, страшно се срди на Ник. пл. Црнковића, што је свој иступ из владине странке мотивирао тиме, што бан више не води строго нагодбену политику, него се брчка као свако несташно дете, по илирској баруштини, која га је већ мало заблатила, а може га заблатити још и више, те ће најпосле врло лако постати тако каљав, да га ни нагло растућа Сава, не ће моћи опрати. „Н. Н.“ пуне су доказа као и штука ајвара, да бан у ничем није прекорачио нагоду, а овамо скоро у сваком броју саме погазе по неколико пута исту нагоду, стварајући од „Хрватске и Славоније“ неку Хрватску, а од земаљских аутономних хрв.-слав. уреда, неке хрватске уреде, и т. д. Наравно да иза „Н. Н.“ није смео изостати ни немачки орган званичних стеклиша, те од отворења троједничког сабора, чак и милостива госпођа „Аграмерица“, редовно гази нагоду, називајући хрватско-славонски-далматински сабор — законом непризнатим називом: хрватски сабор. Радо би знали, како се ово слаже са бановом нагодбеном политиком и како ће се ово протумачити?

Злато у бунару. У Београду на сред пијаце поред општинске куће налази се стародавни римски бунар, који је ових дана општинско поглаварство о свом трошку с помоћу две парне машине почело црпити. Дубљина је воде 40 метара. По старој традицији, на дну овог бунара налази се од турских времена много златног новца. Лаковерна светиња стоји и дању и ноћу крај бунара чекајући, кад ће извадити златне новце. Да се не би каква несрећа догодила и когод у бунар упао постављено је неколико полицаја, да на бунар пазе.

Занатска школа у Пожаревцу. Две године већ постоји у Пожаревцу, недељно-празничка школа за шегрте разних заната. У тој школи ђаци се уче читању, писању, цртању и рачуну. Било их је и неписмених, кад су почели у ову школу долазити, а било их је и таких, који су по један или два разреда гимназије свршили. Пошто је сада сазидана у Пожаревцу нарочита зграда за занатску школу, која стаје око 50.000 дин., то управни одбор ове школе уз припомоћ српског министарства народне привреде, ради на оснивању редовне занатске школе са радионицама, у којима ће се младићи изучавати сваковрсним занатима.

Брука „Народних Новина.“ „Народне Новине“ и „Аграмерица“ донеле су говор Ђурковићев на читав дан пре, него што је Ђурковић свој говор у сабору држао — па и то сасвим другојачији од онога, како је сутра дан Ђурковић говорио. Уз све то највећи је бламаж, што уз тај Ђурковићев говор, који је пре штампан и са свим дгукчије, на више места стоји: бурно одобравање и допадање на десници. Шта све још неће бити у загребачком сабору?!

Рудник злата у Босни. Неко деоничко угарско друштво купило је у Босни неки рудник. При истраживању констатовано је да имаде злата. Царски геолошки завод у Бечу проценио је рудник на три и по милијона форината. Друштвене деонице су одмах за двадесет форината поскупиле.

Чешка етнографска изложба. У Прагу је 23. прошлог месеца свечано закључена етнографска изложба. Тај дан било је 82.699 посетилаца, који су платили улазницу, те је према томе за 161 дан било свега 2,065.334 посетилаца, који су платили улазницу. Другомилијунити посетилац била је 20-годишња Марија Росман из Прага, раденица у фабрици и добила је од одбора дар од 250 круна и много других дарова; а ткач Иван Хорачек, који је одмах за њом дошао, добио је брилијантски прстен и скупоцени штап са сребрним дршком.

Велика бура на мору. Због велике буре на јадранском мору, страдало је прошлих дана више бродова. Тако се код острва Мартера сударила два пароброда, од којих је један „Paride“ потонуо а бродари су тешком муком спашени и доведени у Задар. Штета је том приликом била преко 30.000 лира. Близу Јакина бацили су вали брод „Сан Марино“ о камениту обалу, где се је исти сав разбио; недалеко од тог места преврнули су вали брод „Parigi“, којом приликом су се и 3 бродара подавила.

Код Хрвата и људи лају. Ми смо до сада држали, да само пси лају, но писари око „Хрватске“ пронашли су, да и људи лају. Да је ту реч о каквој шали или грдњи, ми би још донекле „Хрватску“ и разумели, али то исеће својство они са свим озбиљно придају своме милом старцу Анти. Да не мисле, да ми подмећемо, донећемо дословно њене речи, које овако гласе: „Једва је томе месец дана, што је наш Старац (т. ј. Анте) у разговору са својим, за онда још „драгим и верним пријатељем“ Тушканом простодушно изјавио“ — и онда наводи оне речи, које би по нашем схваћању Старчевић изговорио, а које је по њиховом схваћању излајао. Заиста чудни појмови код Хрвата!

Књижевност и уметност.

Српско народно позориште у Митровици. (Ред позоришних претстава). У уторак 24. октобра (5. новембра) свечана претстава у новој позоришној дворани, први пут: „Балканска царица“, драма у 3 чина с певањем, од Николе I., с дозволом песниковом за позорницу удесио А. Хаџић. — У четвртак 26. октобра (7. нов.) први пут: „Ђидо“, слика из српског нар. живота, у 5 чинова с играњем и певањем, од Ј. Веселиновића и Д. Брзака, музика од Дав. Јенка. — У суботу 28. октобра (9. новембра) први пут: „Мајка“, шаљива игра у 3 чина од П. Чикија, превео Ст. Дескашев. — У недељу 29. октобра (10. новембра) први пут: „Поп Доброслав“, слика из српског народног живота у 5 чинова по туђој мисли написао П. Адамов, музика од Х. Дубека. — У уторак 31. октобра (12. новембра) „Ултимо“. — У четвртак 2. (14.) новембра „Млетачки трговац“, написао Виљ. Шекспир. — У суботу 4. (16.) новембра „Женска влада“. — У недељу 5. (17.) новембра „Јабука“ комад са певањем из народног живота, написао В. Миљковић, музика од Х. Дубека.

ПОЗИВ.

Потписани добровољни одбор нашао се побуђен; да позове овим племените и милосрдне људе, да по могућству приложе на подизање скромног споменика покојној учитељици **Катарини Петровић**, која је као сироче без оца и мајке, без брата и сестре, онако тужно млађани живот свој окончала. — Прилози нека се шаљу на Тодора Милинковог (Бећу), овдашњег становника.

У Бачком Петровом Селу 15. окт. 1895.

Тима Слепчевић, перовођа. **Ђорђе Марковић**, председник.

Тодор Милинков (Бећа), благајник.

Јован Воргић, одборник. **Ђурица Проданов**, одборник.

Трговина.

Нови Сад, 21. октобра. Пшеница прве квалитете 6 ф. 10—15 н. Пшеница средња 6 фор. ——— нов. Пшеница лакша роба 5 ф. 70—00 новч. Наполица 5 фор. ——— н. Јечам 4 ф. 40—50 н. Зоб 5 фор. 30—40 нов. Кукуруз у зрну 5 фор. — н. Маст 70 фор. Сланина сува 64 фор., дебела паљена 64 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	50 н.
„ средњи	48 н.
„ лаки	44 н.

Све од 1 килограма.

Теоци	10—25 ф. по комаду.
Јагњци	——— ф. по пару.
Овци	8—16 ф. „

*

Стање воде под Новим Садом.

20. октоб. било је 1.89 метара, а 21. октоб. било је 2.02 мет.

*

Будимпешта, 31. окт. п. р. (Извештај комисионе радње Мор. Бауера и Сина.)

Догон рогате марве био је на данашњем тргу свега 3229 комада, и то: 513 ком. мађарских волова, 1661 ком. српских волова; 218 к. српских крава, 458 ком. мађарских крава; 58 ком. бивола; 22 ком. бикова; 299 ком. теглећих волова. Накнадног догона није било.

Код непромењеног догона цене бољој квалитети остале су непромењене; на против средњој $^1/_2$—1 фор. скочиле по метарској центи.

И тако су цене биле следеће:

Дебели волови, добре квалитете, клани 30—32 ф. мет. ц., живе тежине 34 фр. по мет. ц. Волови са паше 26—28$^1/_2$ фр. мет. ц. Сеоски волови 20—25— ф. мет. ц. Српски волови 20—30 ф. мет. ц. Краве клане 20—26 фор., живе тежине 31 фр. по мет. ц. Бикови клани 22—30 фр., живе тежине — фр. по мет. ц. Биволи 18—23 ф. по м.ц. живе теж. —·— ф.

Овци. Вашар од 29. окт. п. р. Догон 7320 ком. оваца.

Шкопци су продавани по 18—20 фр. пар; овце јагњенице 14—18 ф. пар.

Најновије вести.

Немачки државни сабор сазван је у своје седнице за 3. децембра по н. кал.

Француско министарство. Бајер није примио министарство спољних послова, те се је за исти примио Бартло. Камп је напустио министарство колоније и прими мин. наставе, министар колоније биће свакако Кранц.

Потврда др. Луегера. Из Бечa јављају за веома важну вест, на име да је гроф Бадени још у прошли петак, био у нарочитој аудијенцији код цара, у намери да добије цареву приволу за потврду Луегера, као бечког градоначалника. Цар је исту приволу и дао, те ће тако Луегер бити и потврђен за градоначалника Беча.

ПОЗИВ
У РЕДОВНУ ГОДИШЊУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ „МАТИЦЕ СРПСКЕ“.

У смислу устава друштвеног позивају се сва господа чланови „Матице Српске“, да изволе доћи у редовну годишњу главну скупштину, која ће бити у понедељник 30. октобра (11. новембра) ове године у 9 сахата пре подне у дворани матичиној.

Главнији предмети за расправљање на скупштини: Конституисање скупштине. — Извештај о годишњем раду управнога одбора. — Годишњи извештај о књижевном раду. — Извештај главнога фискала о правном пословању. — Избор председника, потпредседника и управног одбора. — Избор главног секретара друштвеног. — Примање нових чланова. — Извештаји о прегледаним рачунима за годину 1893. — Наредбе министарске о одобреном прорачуну за годину 1894. и о прегледаним и у реду нађеним рачунима из више година. — Прорачуни о свима фондовима за годину 1895. — Предлози о распису књижевних награда из фондова Јована Наке Вел. Сент-Миклушког и Јована и Терезије Остојића. — Избор питомаца из стипендијске закладе Петра Костића, Павла Јовановића, Христифора Шифмана и Васе Јагазовића.

Из седнице управнога одбора „Матице Српске“, у Новом Саду 12. (24.) септембра 1895.

Председник „Матице Српске“:

А. Хаџић, с. р. секретар. **Милош Димитријевић**, с. р. кр. саветник.

ОГЛАСИ.

ПРОДАЈЕМ КУЋУ

из слободне руке, на одплату на више година под бројем новим 39. а старим 2701. у темеринској улици, која се састоји из 2 дућана, 7 соба 5 кујни, један ходник са стаклом затворен, даље подрум, леденица зидана, један чардак и под чардаком шупе за дрва, један нов бунар на шпрк, један леп врт, засађен лозама и разним воћем, двориште је патосано са цигљама. Кућа је од доброг материјала зидана. Упитати у истој кући. Нови Сад.

МИША НИКОЛИЋ
ИНЂИЈА

потребује **ГВОЖЂАРСКОГ** спомоћника. 1—2

ШПЕЦЕРАЈСКА И ДЕЛИКАТЕСА РАДЊА
ЈОВАНА ПОПОВИЋА
У ПАНЧЕВУ

потребује једног старијег спомоћника и једног шегрта. Ступити могу одма. 1—1

ШТО ЛЕЧНИК ПРЕГЛЕДА

и препоручи као средство за враћање здравља — то може сваки болесник слободно да употреби. За 48 година добро су опробани сладови препарати

ЈОВАНА ХОФА.

ЈОВ. ХОФА
здравствено пиво од сладова екстракта
против опште слабости у прсима и стомаку, сушице, малокрвности и неуредне функције органа доњега трупа. Најбоље снажи реконвалесценте после сваке болести.

ЈОВ. ХОФА
бонбона за прса од сладова екстракта
против кашља, промуклости, шлајма нема бољег. Због подражавања ваља пазити на плаву опрему и заштитну марку правих бонбона (слика проналазача).

ЈОВ. ХОФА
здравствена чоколада од слада
врло храни и снажи тело и живце. Врло доброг укуса и нарочито се тамо препоручује где кава дражи.

ЈОВ. ХОФА
концентрирани сладов екстракт
за прсне и плућне болести, против старог кашља, катара гушобоље, шкрофли сигурно средство и врло доброга укуса.

ЈОВАН ХОФ
ц. и кр. дворски лиферант, кр. саски, грчки и румунски дворски лиферант
БЕЧ, I. Bräunerstrasse 8. 3—5
Овде код Д. Коде, Дицгена и Вагнера.

ВАШАРСКИ ОГЛАС.

Идући јесењи годишњи вашар у Чакову, одржаће се од 14—17. новембра по нов. кал. тек. год.

Чаково у октобру 1895.

Игњат Пурјус
закупник.

2—3

У свима земљама заштићена законом. $^1/_1$
За Аустро-Угарску заштитна марка № 46

Essenz stomatica compos. Schutzm. J im Stern.
St. Jakobs капљице за стомак.

Од више година опробано средство против болести у стомаку, нарочито за слабо варење стомака, који нема апетита, колере, грчева, колике и содбренена и затвора. Једна флаша 60 нов. и 1 фор. 20 нов. Проспект гратис. Као средство првог реда против нервни болести од много година опробано Dr. Lieber's Nerven-Kraft-Elixir са Schutzmark-ом † и ленгер. Прави се по лекарском и званично дозвољеном пропису у апотеки M. Fanta, Prag.

ПИЈАНСТВО и у највећој мери, може се излечити са Essenz Sougede. Може се употребити са знањем и без знања пијанца, јер је без боје, без укуса и без мириса. Успех се гарантује. Флаша 1 фор. 80 нов.

Tinct. nervi tonica
проф. Dr. Lieber's Nervenkraft-Elixir.

Једино прави са марком крста и ленгера, прави се по лекарском и званично дозвољеном пропису у апотеци Max Fanta Prag. Тај препарат је од много година опробано средство за јачање живаца, особито против слабости лупања срца, бола у леђи, несвестице, главобоље и хрђавог варења. Проспект гратис. Флаша 1 ф., 2 ф., и 3 ф. 50 н. За болести стомака најбоље су St. Jakob's капљице, флаша 60 новч. и 1 фор. 20 нов.

Водена болест излечима са **Hydrops Essenz** у сваком штадијуму брзо и сигурно. Успех се гарантује. Лекарима за употребљавање врло се препоручује. И тамо помогне, где је сва нада напуштена. За потпуно опорављање доста је једна или две флаше по 3 фор.

Главна стоваришта: Salvator Apotheke Pressburg, Nyiri György, Molnar L. Gr. Wardein, Partos Adam, Bogatincsević K. Gr. Kikinda, Farkas J. Kecskemet, Péterffy Imre Marm. Sziget, Karl Jahner Temesvar, P. Mittelbach Agram, и у др. 51—80

МИЛЕНИУМ.

За хиљадугодишњицу како постоји мађарска народност, биће у мају 1896. год. отворена изложба за коју се већ од 3 године са многим новчаним жртвама и помпом припреме чине. Том приликом пресељава се из Аустрије у Мађарску једна од највећи фабрика вунене робе и простирача, јер по новом закону онда ново основане фабрике не морају плаћати порез. Због тог премештаја фабрике продају се готове ствари: простирачи за кревет, коњски простирачи, простирачи за спавање, вунене мараме и штофови сваке врсте по јефтину цену тако да

Сваки мора зачуђен бити и дивити се јефтиноћи.

Зато треба сваки ту прилику да употреби и купи све потребне ствари.

МИЛЕНИУМ

Покривач за сто и кревет са обе стране са мустром утканом. Простирач за сто 150 цм. у квадрату, простирач за кревет 2 мет. дугачак 150 цм. широк пре коштао 10 фор. сад комад

I. Сорта	II. Сорта	III. Сор
1 ф. 88	2 ф. 42	2 ф. 78

МИЛЕНИУМ

Покривач за спавање врло фини у драп, плаво, бордо са лепим пругама, потпуно велики за сваки кревет дебео и трајан пре комад 5 форинти сад комад

I. Сорта	II. Сорта	III. Сор
1 ф. 79	2 ф. 74	3 ф. 5

8000 комада врло лепи за домаћук сеоски потребне **зимске коњске простирачe** 180—190 цм. дугачки 120 до 130 цм. широки врло дебели трајни топли скоро за неподерати, са бордиром у боји украшени. Материјал више кошта него сад цео простирач. Обаљене цене по комаду:

I. Сорта	II. Сорта
простирач за економију 1 фор.	покривач за фијакере 2 ф. 48 н.
III. Сорта господски простирач 2. ф. 96 н.	дупло јаки дубле простирач 3 ф. 82 н.

МИЛЕНИУМ

Зимске мараме за огртање за госпође од дебеле фине вуне, алпака, шевијота и хималаја дубла, са лепим франсама, са обаљеном ценом сад

I. Сорта	II. Сорта
$^9/_8$ велика 48 нов.	$^7/_4$ велике 1. ф. 10 н.
III. Сорта $^9/_4$ велике 1 ф. 93 н.	Хималаја $^{10}/_4$ велика 3 ф. 82 н.

МИЛЕНИУМ

Простирач за коње за штрапац 160 цм. велики дебео топал и штафаст 1 ф. 10 н.

Кикада капут дебео топал за господу и госпође вирковане 1 ф. 56 н

Зимска кор. кошуља топле плишоване 1 ф.

Зимске норм. гаће топло плишоване 95 н.

Вунени штоф дупло широко 3 мет. за цео анцуг 5 ф. 26 н.

Наруџбине се најтачније обављају и то поштанским подузећем. Роба која се не допада измењује се или се новац на жељу врати натраг. Адреса:

General Depôt der Decken- und Schafwollwaaren-Fabrik
J. Fekete, Wien V. Rüdigergasse 1/34.

МИЛЕНИУМ. 4—5

Главни уредник: др. Емил Гаврила. За уредништво одговара: Никола Маленчић. Срп. штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.